

ETF U BEOGRADU, ODSEK ZA ELEKTRONIKU

Milan Prokin   Radivoje Đurić

Osnovi analogne elektronike

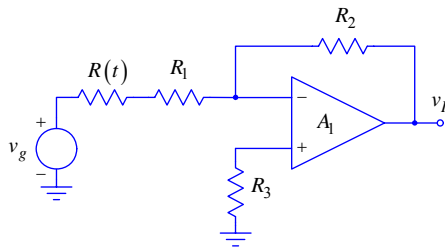
domaći zadaci - 2009

1. Domaći zadatak

- 1.1. a) [5] Nacrtati direktno spregnut pojačavač (bez upotrebe sprežnih kondenzatora) sa operacionim pojačavačem, NPN tranzistorom i negativnom povratnom spregom koja smanjuje ulaznu otpornost i povećava izlaznu otpornost, napajan iz dve baterije za napajanje.
- b) [5] Nacrtati vremenske dijagrame napona na svim priključcima NPN tranzistora za sinusoidalni napon pobudnog generatora.

Rešenje:

1.2. U kolu sa slike, ukoliko se drugačije ne naglasi, upotrebljen je idealni operacioni pojačavač a otpornost R je temperaturno zavisna i menja se po zakonu

$$R(t) = R_0 \left[1 + a(t - t_0) + b(t - t_0)^2 \right], \quad R_0 = 10 \text{ k}\Omega,$$

$$t_0 = 25^\circ \text{C}, \quad a = -5,81 \cdot 10^{-2} \left[1/^\circ \text{C} \right] \quad \text{i}$$

$$b = 1,3 \cdot 10^{-3} \left[1/(\text{C})^2 \right]. \text{ Smatrati da se ostale otpornosti u}$$

kolu ne menjaju sa temperaturom.

a) [4] Odrediti otpornosti R_1 i R_2 , tako da naponska pojačanja $a = v_i / v_g$ na temperaturama

$$t_1 = 0^\circ \text{C} \text{ i } t_2 = 50^\circ \text{C} \text{ budu } a_1 = -9 \text{ i } a_2 = -11.$$

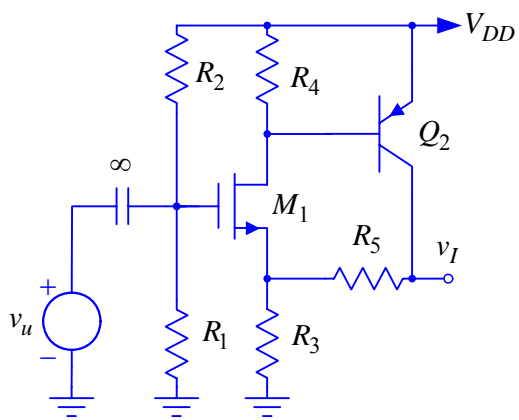
b) [6] Ako se temperatura ambijenta menja u opsegu $t_1 \leq t \leq t_2$, odrediti otpornost R_3 tako da je uticaj ulaznih polarizacionih struja operacionog pojačavača $I_B^+ = I_B^- = I_B = 100 \text{ nA}$ u mirnoj radnoj tački najmanji.

Rešenje:

2. Domaći zadatak

- 2.1.** a) [6] Nacrtati instrumentacioni pojačavač napajan iz dve baterije za napajanje sa jedinstvenim kolom za kompenzaciju naponskog i strujnog ofseta svih operacionih pojačavača.
- b) [2] Odrediti vrednosti otpornika u pojačavaču iz a) tako da pojačanje prvog pojačavačkog stepena bude 2 i da pojačanje drugog pojačavačkog stepena bude 10.
- c) [2] Izračunati faktor potiskivanja signala srednje vrednosti ako se otpornici u granama negativne povratne sprege prvog pojačavačkog stepena pojačavača iz a) razlikuju za 0.5%.

Rešenje:

2.2. U kolu pojačavača sa slike se može zanemariti Earlyjev efekat, a oba tranzistora rade u pojačavačkim režimima rada. Smatrati da je $\beta_0 \rightarrow \infty$ i da su poznati parametri u modelu za male signale g_{m1} i g_{m2} .

Odrediti:

- [2] kružno pojačanje βa ;
- [3] naponsko pojačanje $a = v_i / v_u$;
- [2] otpornost koju vidi pobudni generator v_u ;
- [3] izlaznu otpornost pojačavača R_i .

Rešenje:

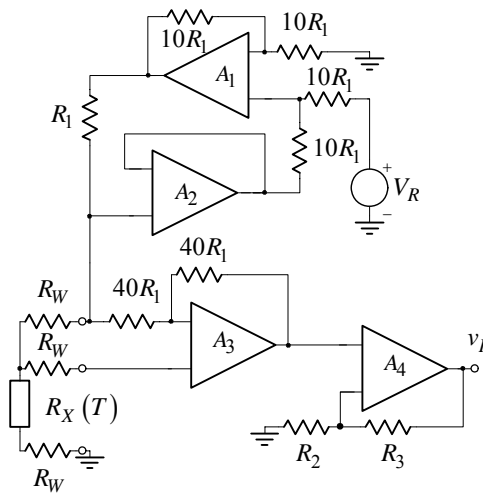
3. Domaći zadatak

3.1. U kolu trorežimskog integratora sa otpornikom za kompenzaciju uticaja ulaznih struja se koristi operacioni pojačavač sa ulaznim *pnp* tranzistorima sa ulaznim strujama I_B^+ i I_B^- i zanemarljivim uticajem naponskog ofseta.

Napon pobudnog generatora je $v_g = 0$, a napon početnih uslova je $V_{pU} < 0$.

- a) [4] Nacrtati trorežimski integrator sa otpornikom za kompenzaciju uticaja ulaznih struja i ekvivalentne šeme u sva tri režima rada.
- b) [2] Izvesti tačan izraz za izlazni napon integratora na kraju režima zadavanja početnih uslova.
- c) [2] Izvesti izraz za izlazni napon integratora u režimu integracije posle vremenskog intervala t_1 .
- d) [2] Izvesti izraz za izlazni napon integratora u režimu pamćenja posle vremenskog intervala t_2 .

Rešenje:

3.2. U kolu sa slike svi operacioni pojačavači su idealnih karakteristika. Poznato je: $V_R = 1,25 \text{ V}$, $R_1 = 2,5 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 1 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 9 \text{ k}\Omega$, a otpornost $R_X(T)$ je otpornost koja se menja sa temperaturom. Ova otpornost je u kolo priključena sa tri žice čije su otpornosti R_W .

- [2] Odrediti polaritet priključaka operacionih pojačavača $A_{i,i=1,2,3,4}$, tako da u kolu bude primenjena negativna povratna sprega.
- [6] Odrediti zavisnost izlaznog napona od parametara kola i senzorske otpornosti $R_X(T)$.
- [2] Ako se operacioni pojačavači napajaju iz jedne baterije za napajanje $V_{CC} = 5 \text{ V}$, odrediti maksimalnu otpornost $R_{X \text{ max}}$ za koju još uvek važi zavisnost iz

prethodne tačke. Smatrati da je $R_W \ll R_X(T)$.

Rešenje:

4. Domaći zadatak

4.1. a) [2] Nacrtati pojačavač sa zajedničkim sorsom i kondenzatorom C_S u sorsu, napajan iz dve baterije za napajanje, a koji je kapacitivno spregnut preko kondenzatora C_G sa pobudnim generatorom i kapacitivno spregnut preko kondenzatora C_P sa potrošačem.

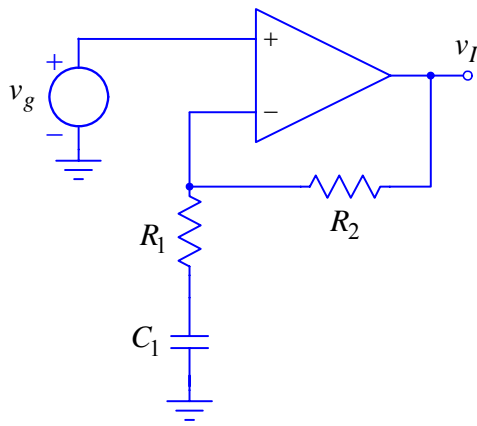
b) [2] Nacrtati Bodeovu amplitudsku i faznu karakteristiku pojačanja za $C_S \rightarrow \infty$ i $C_P \rightarrow \infty$.

c) [2] Nacrtati Bodeovu amplitudsku i faznu karakteristiku pojačanja za $C_G \rightarrow \infty$ i $C_P \rightarrow \infty$.

d) [2] Nacrtati Bodeovu amplitudsku i faznu karakteristiku pojačanja za $C_G \rightarrow \infty$ i $C_S \rightarrow \infty$.

e) [2] Nacrtati Bodeovu amplitudsku i faznu karakteristiku pojačanja za $C_P \rightarrow \infty$.

Rešenje:

4.2. U kolu sa slike operacioni pojačavač ima jednopolnu funkciju prenosa $A_{op}(s) = \frac{A_0}{1 + s/\omega_p}$, $A_0 = 10^5$ i $\omega_p = 20 \text{ rad/s}$, a poznato je $R_2 = 9R_1 = 9 \text{ k}\Omega$.

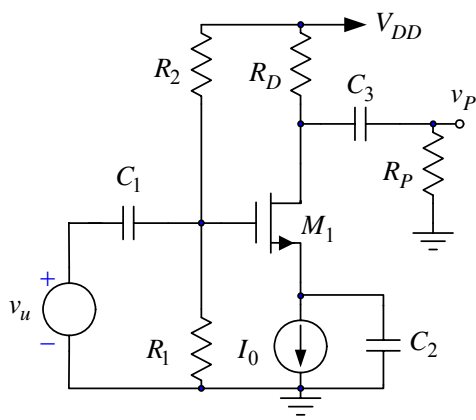
- [6] Ako je $C_1 = 10 \mu\text{F}$, odrediti i nacrtati asimptotsku amplitudsku i faznu karakteristiku kružnog pojačanja $\beta a(s)$.
- [4] Na istim slikama kao u tački a) ucrtati asimptotske karakteristike kružnog pojačanja kada je kondenzator C_1 kratkospojen.

Rešenje:

5. Domaći zadatak

- 5.1. a) [4] Nacrtati dvostepeni širokopojasni pojačavač sa naponskim procesiranjem, NMOSFET-ovima i negativnom povratnom spregom koja smanjuje ulaznu impedansu i povećava izlaznu impedansu.
- b) [3] Izvesti izraz za naponsko pojačanje pojačavača iz a) bez kondenzatora u grani povratne sprege.
- c) [3] Nacrtati trajektoriju polova funkcije prenosa pojačavača iz b) pri promeni vrednosti otpornika u grani negativne povratne sprege.

Rešenje:

5.2. Parametri MOS tranzistora u kolu sa slike su: $V_T = 1\text{ V}$, $B = \mu_n C_{ox} W / L = 2\text{ mA/V}^2$, $\lambda \rightarrow 0$, i $C_{gs} = C_{gd} = 1\text{ pF}$, dok je: $V_{DD} = 5\text{ V}$, $I_0 = 1\text{ mA}$, $R_1 = R_2 = 1\text{ M}\Omega$, $R_D = 2\text{ k}\Omega$, $R_P = 10\text{ k}\Omega$, $C_1 = 0,47\text{ }\mu\text{F}$, $C_2 = 10\text{ }\mu\text{F}$ i $C_3 = 2,2\text{ }\mu\text{F}$.

- a) [5] Odrediti donju graničnu učestanost pojačavača f_L .
- b) [5] Odrediti gornju graničnu učestanost pojačavača f_H .

Rešenje: